

عدد : ۳۸ (برنجی سنه) ۱۲ = شعبان ۱۳۱۷ جمعه : ۳ کانون اول ۱۳۱۵ افرنجی ۱۵ کانون اول ۱۸۹۹ (برنجی جلد)

ارتقا

ادارات ، فنون عسکریه و بحریه ،
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکتفیه لی فقراتدن
باحث مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غزقه ناک مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

(ارتقا) ناک - استانبول و طشره
ایچون بر سنه لک آتونه سی ۳۲
غروشددر . پوسته پولی مقبولدر .
صنائی بالجمله ادباب قله آچیقدر . عر الی قلم
طونان یازده بیلیر . مرکزی باب عالی
جاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

استانبول ایچون نسخه سی : ۱۰ پاره یه در شمدیلک جمعه کونلری نشر اولنور طشره ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

مضطرب، کربهار، آواره
یاورومک بنبه اللری اوشیور
§

قار دوشرکن یلواش یلواش صانیرم
کلکیرده کی قانادرلر اوچار
کلکیر... دیرمه آلدانیرم
§

برسای یهاردن خاکه
صانیرمکه بابایه لر باغیور
باقارم والهانه افلاکه
§

شوجو قورلر حیویدلیور... شادان
باقیورلر شنباه... قارطوی وار
اللرنده... دوداقلری خندان
§

سوزده ک قارلری چالار پیانو
برکوزل قیز صیجاقه براداده
ایشته علده ساده سودیکی بو
§

دوشیور قار... بوخوش، بیاض ازار
قره قیشده بهاری آکدیریور
دوروور، سوکره باشلیور تکرار
§

شویله دوردده اوکنده نچرهنک
داغله، سوکره قیرله باقدهم
کورنوردی خزانی مشجره تک
§

آه اوشجرده آه اوشجرده
یاورومک جسم باکی مدفوندر
اوشیورمی زوالی مقبرده
§

دوشیور قار... فقط بونازی خیال
اوباموق اللریله لرژنده
بابای ایشه بن... زوالی جلال...
§

دوشیور قار... فقط مزارستان
سویسون آه بوبله ایستورم
اوشیورمی انور دیده وجان
§

بنی ترک اییدی بی امل یاوروم
جسمی حورلر ایستهمیدی
اوشیورمی بنم کوزل یاوروم...
§

محمد جلال

بهاری تخیل

قیش کلدی، فقط نشسته روحده بهارک

کلر آجیلیر شوق ایله کولده عذارک
اولدم سنک ای غنچه دهن! بنده هزارک
کل اکلنم شوق ایله کلزارک ایچنده
§

خونیا که قانادرله ملکلر دوقونورکن
دامانکه برژاله چیچکلر دوقونورکن
سودامزه ساکن کلکیر دوقونورکن
کل بوسه تعاطیسه ازهارک ایچنده
§

اولدغه افقده کونشک پرتوی لرزان
ماه شب وصلت اولور البته درخشان
کل سوبلشم کیزلیجه ای غنچه خندان
نخجور محبت بوشب تارک ایچنده
§

برصبح صفا سبزلرک اوستنده اویانسون
برغار چیچکلرله چنلرله دونانسون
کورسون سنی زهره بوملاحتله، اوتانسون
تاریخ اساطیرده کی غارک ایچنده
§

یاخود کیرمه بربولطه ششمه پرور
یاخود کیدلم عالم لاهوته برابر
یاخود قر اغوشی آجسون زده... انور
یاخود اوچلم مهر ضیابارک ایچنده
§

برمشجره نک لوش یری اولسون بزه مسکن
برنشلی آقشام زمانی... دهایرکن
برماه کی دخلرک ای دلبر کلتن
دوغسون بکا قارشی بویه جارک ایچنده
§

محرالره رونق ویره دک تازه چنلر
لیلاقلر آچیلسونده بایلسونده سمنلر
کل طویلا... کوزل دستک باندقه دیکنلر
خشیتله اوزات اللریکی خارک ایچنده
§

بن قورتارمه خارک الدن سنی ای کل
«سودم سنی» ده، سکره نک شوق ایله کول کول
بیستون او قدر سرزنشک یتدی تحمل
ازمه بنی الله ایچون آزارک ایچنده
§

صاجلر داغنیق، دیدملرک حزن ایله نخجور
بستان لطیفک آجیق اولسه بکا منظور
دستک کی، بابک کی، سینه کی کپی برنور
کوستر بکا بولوحه بنی اشعارک ایچنده
§

روحمده کی ایام بهار اولدی نمایان
الکازلی چیچکلرله بنه بشلادی نیشان

یاراقلره آهسته دوشر قطره باران
کل دیکلیم یاغوری اشجارک ایچنده
محمد جلال

آرامشوره

براعمی قیزک تحسری

ایشیدیورم که، کائنات وارمش؛
آهین طاعنلرله برابر زمردین چنلر
عرض سینۀ لطافت ایدرمش، اوقوجه
طاغیرک اوتهمندن بریسندن نعان ایدن
صوردن وجود بولان برقاق دره جکک
یکدیگر یله برلشمه سندن حوصله کلان
آهنگ طبعی باد نسیمک اوقشامه سیله
اغاجلرک بربرلیله مصافحه ایدرجه سینه
اکیمه لرندن پیدا اولان صدای هولناک
ایله امتزاج ایدرک مغموم قلبلرک حسیاتی
تحریرک ایدیورمش کی حزن حزن
آقارمش.

اعمی یم، دنیاایشینی، نور بصرک
بخش ایتدیکی بدایع کونا کونی کورمکن
محروم!.

ایشیدیورم که، درت موسم وارمش؛
بهار کلدیمی بلبلک، اوحساس قوشک
نغمات وجد آورانه سیله، جانکره حیات
نوبخش ایدن ازار طبعیتک رانجه کران
قیصتله تعطیر مشام ایله صفای حیاتکردن
تلذذ ایدرمش مشکر.

یاز کلدیمی؛ حزنکزی و آتشنین
حرارتکزی کیدرمک، غمدن کدردن قور.
تلمق ایچون زهتکارلره کیدر، چاغلایانلرک
ساحل درلبانده، مشجره لرک سایه
روحپورنده امرار اوقات ایدر، کائناتک
بدایع علویندن، اذواق طبعی سندن حصه
چین اولوردمش مشکر.

صوک بهار کلدیمی، ثمره حیاتیله
تلذذ ذماغ ایتدیگر اشجارک یاراقلری
صراره رق قویار دوشر واواغاجلرک
زیستلری آینه جق برحاله غائب ایدر.
لرمشده انلردن بر آن ایچون اولسون
عبرت بین اولزمش مشکر، قیشده کلنجه،
مسکنلرک زدن حقیقه رق دمکدار اولور
مشکر.

ایشته بن، زوالی بن ایسه بونعمتله.
دن کلیا محروم، بهارده اولسون یازده
اولسون بنی اوزمک سولیسنه چیقارتیرلر،

ایشته بن، زوالی بن ایسه بونعمتله.
دن کلیا محروم، بهارده اولسون یازده
اولسون بنی اوزمک سولیسنه چیقارتیرلر،

ایشته بن، زوالی بن ایسه بونعمتله.
دن کلیا محروم، بهارده اولسون یازده
اولسون بنی اوزمک سولیسنه چیقارتیرلر،

ایشته بن، زوالی بن ایسه بونعمتله.
دن کلیا محروم، بهارده اولسون یازده
اولسون بنی اوزمک سولیسنه چیقارتیرلر،

ایشته بن، زوالی بن ایسه بونعمتله.
دن کلیا محروم، بهارده اولسون یازده
اولسون بنی اوزمک سولیسنه چیقارتیرلر،

نهدن عبارت اولدیغی اصلا یلمدیکم
شمسک یالکر حرارتیه ایصدنیغی فرق
ایده یسیلیم. بلبلری، انلره جلوه گاه
اولان طاعنری، چنزارلری، دره لری
ایشیدیورمه بونلرک وجودیه بردلو
قانع اوله میورم. بکنیورمیسکر...؟

یاز کلیر یازدن، قیش کلیر قیشدن
والحاصل مواسمک هر درلو لطافتدن
حصه مند اولورسکر. فقط نیجه مواسم
صفوق ایله صیقاقدن عبارتدر مواسمک
سبب تحولی یالکر بویکی شیک خاصه سیله
ادراک ایده یسیلیم.

ایشیدیورم که، کیجه کوندوز اولور.
مش، بوده دنیانک دونه سندن نشأت
ایدرمش. کونش عرض دیدار لطافت
ایتدی اورتلق مستقرق انوار اولورمش،
کیجه اولدی قریقارق اوقوجه اوزمانی
اغاجلرک آرمسندن نفوذ ایدرک آیدینلا.
تیرمش، بر بنی چارهنک غنسانک قلبندن
خبردارمش کی آقان ایرمک آب روی
حیاته شعله زرتارنک عکسیه تماشا کرانه
طویلوز رحبت صافیه بخش ایدرمش.
سر انسانلر، طبیعتک بدایع فیوضاتی
شوصورنله کوردیکز کی وجده کلیر.
مشکر. آه بن نه یایم؟

اکلا یورم؛ اوت شوقدر اکلا یورم که،
طابق ایستدیمک حالده طانیهمدیم بر
وجود بتون شفقت، بتون مرحمت،
بتون محبت قلبیه سیله بکا باقدی. طالعدن
نه وجهله بی نصیب زوالیلردن اولدیغمه
وجدانیله قائل اوله رق حیاتک شوکونه
قدر برادرکران سقائله باقدی بیوتدی.
ایستردیم که، بنم بوحاله کلمه ایچون
صرف تقدیر حیات ایدن والدومه هیچ
اولزمسه شکرانی برتسم اتمک ایچون
برخلطه اولسون کوزنری آجه ایدم
— کلزار طبیعتک بدایعندن واز کچدم —
یالکر اومعزز وجودی طویه طویه کورده رک
حسرتیه نالان اولان قلبمک آلامی
تسکین ایتسه بدم!

آه، نه اولوردی. برتانیه جک
اولسون کوزم آجیه ایدی. بتون شفقتی
بکا معطوف اولدیغی اکلا دیم والد.
جککم روی شفقت ملانی بول بول
تماشا اتمکله طویه بدم. بشقه برشی
ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

ایسته مزدم.

او وجود قیمتدارك یاد حزیندن بشقه
برصفای معنوی طوبه میورم .

طلمت حجابی

ارتقا

شومقاله کړی .

رجائی زاده اکرم پک اقدسی
حضر تلیک اثر ترجمه ادیبانری اوله رق
مقدما نشر اولتان «براعی قزلق تیسری»
عنوانی نشیدنی یاده کتیریور ، اوندکی
اقتباس مال ایتدیگر ، یوقسه اواری
شرح ایتکی ایستورسیر ؟

«مقابله» یه مدافعه

(۳۴) نومرولی «ارتقا» رساله
ادیبه سنده «عمر عزیز» امضاسیله مندرج
«مقابله» سرلوحه لی ورقله ک ماهیتی
حقنده برقاج سوز سوبله یه چمک :
او ورقله ده کی سوزله خورشید حقیقتک
انوار شمعنه بارینه عرض ایدیله چک وبا
خصوص ضیای حقایقک تأثیرندن آزاده
قالان برلری قلم بدقیق ایله شرح اوله جق
اولورسه نه قدر دیاکار برقلمک محصولی
اولدینی میدانه حقیقه جقدر .

ورقله سنده کنیدیسی بر معصومیت
مجسمه کی کوسره درک بکا ارانه راه حقیقت
اتک ایسته بن بوذات ، وقته کنیدیسه
بر حسب حال خصوصی ائساننده «معلومات»
ده مندرج بر «تخصیص» ملک بعدالطبع
مطلع اولدینغ نوافص تقفیه سی ایچون
درمیان ایتدیگ برمطالعندن استفاده
فرصتی فوت ایتکمزین «مظهر مهری» نام
مستعارله علمده «مجموعه ادبیه» یه
برورقله درج ایتدین [۱] ذات محترمه در .
ایسته کنیدیسنک افعالی اوقوالیه
نامتناسب اولدینی شواکی سوزله اثبات
ایتدکن سوکره دیگر جهتلر حقنده کی
مطالعاتی سرد ایتک ایسترم .

شاعر معجز بیان عربیکری عمر
عزیز هدای اقدسی اگر بکا اسناد ایتک
ایسته دیکی مساویدن کنیدیسی بولک بر حصیه
مالک اولامش اولسه بدی اوزمان حقده
بویه بر تجاوزمی قیام ایدردی ؟

کورلیبورا ! بندن اوکرندیکی برقاج

[۱] عزیز اقدسی بونی انکار ایدمه مرزیرا
خط دستیله محر برورقله بدمه محفوظدر .

شوق مجبوریتده قالدیمده برقات دها
تأسف ایدرک دیگر جهتلره کچهرم .

عزیز اقدسی رقابتک ترقی یه پک
بولک بردخلی اولدینی تصدیقندن سوکره
«فقط شوراسی شایان تذکره کورده بور»
رقابت مترقانه نتیجه سیدر . یوقسه رقابت
اصلینک انتاج ایتدیکی مساوی لایخصادر .
رقابت ، اگر باشقه سنک درجه رفعت
واعتلاسه وصول مقصدیه اختیار ایدیلر .
سه نتیجه مذکورده ناثلیت محقق ، مکی
مضر در . ایسته ورقله ک اختیار تحریرینه
یکانه سبب شواکینجی رقابتک ذهته القا
ایتدیکی احتراصات ارام شکنانده عبار
تدر . سوزلری ایراد ورقابت اصلی فلان
کچی هنوز ادراک معناسندن عاجز اولدینی
سوزلره بی ، عادتاً برحس حسودانه ک
زبونی کوستریور .

رقابت بیله قوتجه یامساویسی ویاخود
کنیدیسه اقتدارجه مرجع اولان برآم
علمده اجرا اولتور . هله حسد ایچون
شرط اعظم ، خصمک تقوق وعدم
تقوق در . او حالده عمر اقدسی یه صورارم :
بکا قارشو نه صورته ابراز آثار رجحان
ایتملدر که کنیدیسه حسودانه بر نظرله
باقیم !

شوسوزم ، تمدحه حمل اولنسون !
مقصد ؛ بیان اقتدار دکل ، دها درت
کون اول آتارنی نظر تصحیحندن کیر .
دیگم شوبی چاره چوجفک قلبی دائرة
تضییقنه آلان و «مظهر مهری» مسئله .
سیله بستون میدان بدهاته جیقان بروم
حسودانه بی بکاسناد ادیبشه قارشو کنیدی
اقتدار وماهیئینه کنیدیسه کوسترمکر .
انسانک مرآت اقتداری میداندکی
آتاری اولدینی خالده عزیز هدائی اقدسی
او اثرله ده بک قارشو برمسابقه کیرشه مز !
زیرا اکثریسنده تصحیح وخطا ضرور .
تیله قلممک برانائه خفیه سی مشهوددر .
آه ! بونلرک ... بوحقیقتلرک هب
قلبمک درین برکوشه سنده قلنسی صوک
درجه ده ارزو ایدردم !

فقط ایلا خطوه تجاوزنده بی عاداتا
وجدان سزلق ، حسد برولک کی بیک
درلو اغراض نفسانیه ک مغبون سیاتی
کوسترن بوذاته قارشو بویه کدر آمیز
سوزلره وجدان سزلق کیمده اولدینی
اثباتده مضطر قالدیم .

تصادک نه دیمک اولدینی کنیدیسه
اوکرتمک وظیفه سی - هنوز قرآننه وقت
بوله مدینی - کتب ادبیه بک ایله بوراده
درت سطرلق رشیک فهم معناسندن اظهار
عجز ایلان بومقصد صورارم ، که انسانک
کندی تشکیل ایلدیکی بر کردباد آره سنده
صباحی اقشامه ایرد برمه چکنه دائر اولان
مدعارینی هانکی قاعده ادبیه استناداً
اورته یه سورمشلردر ؟

بونک ممکن اولدینغه «رهگذار موج
اشکدن ساقسون کائنات» مصرع مشهوری
بر دلیل اوله بیلور . چونکه موج اشکی
حصوله کتیرن ناظم ، کائنات دنیان
هبتات عمومیه ک بر جزوندن عبارتدر .
ورقه عاجزینک برزندکی «بابا جانلر
نه قدرده بایق سوبیلورلر» عبارده سنده
«نرنگین نه شاعرانه افاده» سوزلریله
جواب ویرلش . اگر عزیز اقدسی شو
جوانی ، همشهریلرینی «بابا جانلر» دیه
توصیف ایتدیگ ایچون ایراد بیوریورسه
معذوردر . بوق اگر حقیقه «بوفادینی
بکنمیورسه کنیدنه صورارم ، که برورقه
مضحک باشقه نه صورته تصور اولتور ؟
ظن عاجزانه مه کوره بویه شیلرده ساده ک
نه قدر محافظه ایدیلرسه کوزلک ده او قدر
زیاد ایدر .

بونو ولی ایدن «هله بابا جانلر ایچنده
بولونیرسه کز !» جمله سی محضه هرکی
کولدریمک ایچون زورله یازملش برشی
اولدینندن بویه ده اعتراضندن قطع نظرله
«عشق اولسون شو حاللره ! اولر غزته بی
سزندن اولوقومش ؟» عبارده سنده قارشو
دیه بیلیرم که اولسه قهوه ک منحصرأ
حاللره مالی اولدینی کنیدیسه کیم تأمین
ایلمش ! ثانیاً بویه برعصر تر قیده بولنیور که
حاللر ده غزته اوقوملری استبعاد اولنه مز
باخصوص مذکور «تورکیر» «جوجقلره
مخصوص غزته» یه تر قیدن بش آتی هفته
سوکره درج اولتشدیدی . او حالده بوقدر
زمان طرفنده برحال ، کندی ملی تور -
کیلرینک عالم مطبوعانده طولاشدینغی
برارقه داشندن ده می ایشیده مز ؟ !

طوغریسی یا ! بویه حاللره بویه
سرمایه استیزا اوله جق سفسطه پردازانه
اعتراضلره املائی بحایف اولنسی شایان
تأسف حاللر دندر . بناء علیه شوااعتراضات
واهییه قارشو اوزون اوزادی یه اوغرا -
یرمشدر .

شیه بی تجیه یلتن ، کنیدیسنی فضائل
بشیرمه ک ال علویله مزین کوسترن
بوزوالی جوجق ناسل برحسک زبون
قهر و تضییق ایش ! شو حاله قارشو ،
کنیدیسنک بنسهمک ایسته دیکی واستاد
محترمی «الیاس سکوتی» بک معهود
شرح وایضاحیه هان هان کنیدنه مال
ایدندیکی «اکین تورکیلری» نک صاحب
حقیقیسی - تصادفک الحای ناکهظهوریه
کوردیمک برورقه مضحک کی نقلاً - مومالیه
سکوتی بکدن صورمقلغ بوقدر جالب
حدت و تهور برشیمیدر که عمر عزیز هدائی
اقدسی طرفندن فتنایج بشیرمه ک ال
قیجارینی اجرا ایلشم کی بیک درلو
سیناته دوجار مواخذه اولیورم ؟

فی الحقیقه کندی بی بک بولک طانیان
بوچوجفک هر درلو تمجوازانته قارشو
آتارنی قواعد ادبیه داخلده تنقید
ایلمک و بووجهه حدیثی بیلدریمک لازم
کلیردی ؛ فقط مع التأسف - اونه کینک
بریکنک معاونت ومظاهریله مالاً ترجمه
ایده بیلدیکی - ایکی «برودوم» دن درت
«موس» دن ، جمعا یکون بش آتی مترجم
اژدن باشقه بریشنی بوله مدم که مقصد
اوچهدن چیز آرای حصول اولسون !
بونک ایچون ملی اولدینی نزدعاجز -
نمده محقق ایدن «اکین تورکیلری» نک
حقیقتی میدان شوبه چیقاردینغندن طولانی
عزیز اقدینک اسنادات غیر محتملندن
هیچ برینه هدف اوله می جیم بدشیدر .
فقط کنیدیسنک بایش اولدینی برنجی
حرکت ، بر یا کارلق اولدینندن اوذات
فضائل سانه برآزده کندی حرکات
نالایقه سی دریش ملاحظه ایتسنی توصیه
ایدرم .

عمر عزیز هدائی اقدسی مقابله سنک
باش طرفنده قارم دینغی برطاق متجاوزانه
سوزلردن صکره - استاد محترمی سکوتی
بکه - یازمش اولدینغ ورقه استفهامیه ک
بعض برلرینی معناسزلقه اتهامه یلته درک
«یازدیگکز شیلرک معناسی یه سزندن
صورملی ، کردباد عشر نفوی وجوده
کتیرن خلق ، اوکر دباد ایچنده بولنانینه
خلق ... نه تضاد ! یوقسه ؛ (اوکر دباد
عشرغون ارانسه کیرن خلقک صباحی)
دیمکی ایسته یورسکر ؟» سوزلرینی هیچ
محاکمه ایتمدن میدان مناقشه یه قبولتور .
یرمشدر .